

О.Ю. Давидова, д-р екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

В.І. Чобіток, канд. екон. наук, проф. (*УІПА, Харків*)

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ОРІЄНТИРІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНУ

Розвиток Харківського регіону визначається як векторально-закономірна зміна матеріальних і духовних цінностей. В результаті розвитку Харківського регіону виникає новий стан, який виступає як зміна його складу, структури, трансформація або формування нових елементів або зв'язків.

Розвиток Харківського регіону - багатоаспектний процес, який звичайно розглядається з погляду сукупності різних суспільних та економічних орієнтирів. Соціальний та економічний розвиток Харківського регіону включає такі аспекти, як: зростання виробництва і доходів, зміни в інституційній та адміністративній структурах, зміни в суспільній свідомості, зміни менталітету тощо.

Соціально-економічний розвиток Харківського регіону зумовлений низкою чинників, недостатньою увагою до регіональних проблем, до наявних диспропорцій у розміщенні продуктивних сил тощо.

Регулювання соціально-економічного розвитку регіону – «це сукупність елементів, що поєднуються на підставі суб'єктно-об'єктних впливів, які породжено дією об'єктивних закономірностей суспільного розвитку та суб'єктивних (раціонально осмислених) розв'язань щодо його регулювання, з метою забезпечення сталого, комплексного, динамічного і збалансованого розвитку регіональної системи» [1, 2].

Соціально-економічний розвиток Харківського регіону має бути спрямований на забезпечення:

– ефективного використання потенційних можливостей Харківського регіону;

– сталого розвитку Харківського регіону;

– збалансованого розвитку Харківського регіону;

– динамічного розвитку Харківського регіону;

– соціально-спрямованого розвитку Харківського регіону;

– конкурентного середовища Харківського регіону;

– інноваційного розвитку Харківського регіону.

Серед основних цілей розвитку Харківського регіону можна виділити:

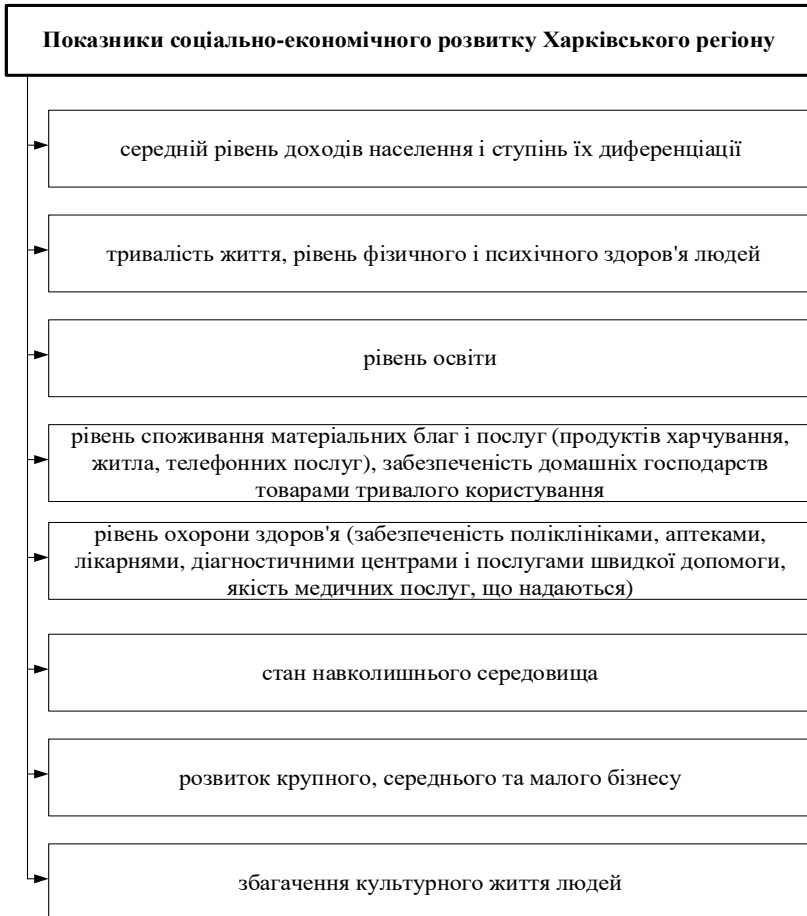
– залучення нового бізнесу;

– розширення існуючого бізнесу;

– розвиток малого бізнесу;

- розвиток центру міста;
- розвиток промисловості;
- розвиток сфери послуг;
- розвиток сільської місцевості;
- підвищення рівня зайнятості населення Харківського регіону.

Отже, на рівні Харківського регіону можна розглядати такі показники соціально-економічного розвитку (рис. 1).

Рис. 1 – Показники соціально-економічного розвитку Харківського регіону

Наявність та рівень якості освіти, медичних закладів, інфраструктури тощо та їх доступність – важливіші параметри рівня розвитку Харківського регіону. Постачання продуктами харчування, контроль за їх якістю, дотримання прав споживачів на роздрібному ринку – це також параметри оцінки рівня регіонального розвитку. Рівень фізичного та психічного здоров'я населення, тривалість життя, рівень розвитку системи охорони здоров'я та її доступність, стан навколишнього середовища – також важливі критерії оцінки соціально-економічного розвитку регіону.

У поняття соціально-економічного розвитку регіону входить і така важко вимірنا субстанція, як культура життя населення. Позитивна динаміка економічного розвитку регіону можлива лише за умови збагачення культурного життя населення даного регіону. Соціально-економічний розвиток регіону лише має позитивну динаміку, коли за інших рівних умов розширюється особиста свобода кожного, у тому числі і в економічній області, що можливо при ефективній підтримці малого і середнього бізнесу, антимонопольних заходах, захисті прав споживачів, забезпеченні реальної свободи пересувань, яка забезпечується розвиненим ринком житла [1, 2].

Значне місце в розвитку Харківського регіону займають інвестиції, тому стратегічні орієнтири соціально-економічного розвитку Харківського регіону мають впливати на формування інвестиційних процесів, а саме:

- надання інвестицій для спорудження об'єктів, що покращують економічну та соціальну структуру;
- покращення екологічного стану середовища;
- надання пільгових кредитів на інвестування;
- допомоги у виділенні земель під будівництво;
- створення територіальних кластерів для закінчення розпочатого будівництва;
- надання податкових та амортизаційних пільг для структурної трансформації Харківського регіону.

На даний час більший розвиток отримують великі міста, а проблемам розвитку сільської місцевості приділяють мало уваги. За умови, якщо залучені інвестиції направлені до сільської місцевості, більшою мірою, вони спрямовуються на розвиток аграрного сектору, а проблеми соціально-економічного розвитку практично не вирішуються. Закриваються дитячі садочки та школи, медичні заклади, відсутні робочі місця, все це призводить до того, що відбувається відтік працездатного населення з сільської місцевості (в більшості випадків за кордон), відповідно це призводить до зникнення сел.

Стратегічні орієнтири соціально-економічного розвитку Харківського регіону мають забезпечувати стабільність відносин між центральною та регіональною владами. Керованість та ефективність реалізації стратегічних орієнтирів соціально-економічного розвитку Харківського регіону забезпечується завдяки формуванню:

- налагодженої системи збору, обробки та використання статистичної, аналітичної, нормативної, програмно-планової та прогнозованої інформації для прийняття державно-управлінських рішень на регіональному рівні;

- системного моніторингу індикаторів соціально-економічного розвитку та впливу навколишнього середовища;

- відкритість і прозорість діяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, зокрема регулярне інформування громадськості про основні проблеми соціально-економічного та культурного розвитку Харківського регіону;

- активізацію участі населення та громадських об'єднань у підготовці, обговоренні та вирішенні питань соціально-економічного й культурного розвитку Харківського регіону.

Реформування системи сільської місцевості на підґрунті інтенсифікації, використання природного, ресурсного та людського потенціалу є важливим напрямом загальної стратегічної інтеграції Харківського регіону.

Отже, в сучасних умовах конкуренції необхідно спрямувати зусилля на створення сприятливих умов формування привабливого інвестиційного іміджу Харківського регіону, пошук потенційних інвесторів, залучення іноземних інвестицій, а також контроль за діяльністю інвесторів, що сприятиме підвищенню рівня розвитку Харківського регіону.

Список джерел інформації

1. Гавкалова Н.Л. Мотивація персоналу аграрних підприємств в умовах євроінтеграційних перетворень / Н.Л. Гавкалова // Зб. наук. пр. Полтав. ун-ту екон. і торгівлі. – Полтава : ПУЕТ, 2015. – №1. – С. 137-143.

2. Бабенко А.Г. Особливості відтворення трудового потенціалу в аграрному секторі України / А.Г. Бабенко, О.О. Васильєва // Україна: аспекти праці. – 2012. – № 5. – С. 38-45.